

Speciální pedagogika osob s mentálním postižením a s PAS - Základy psychopedie

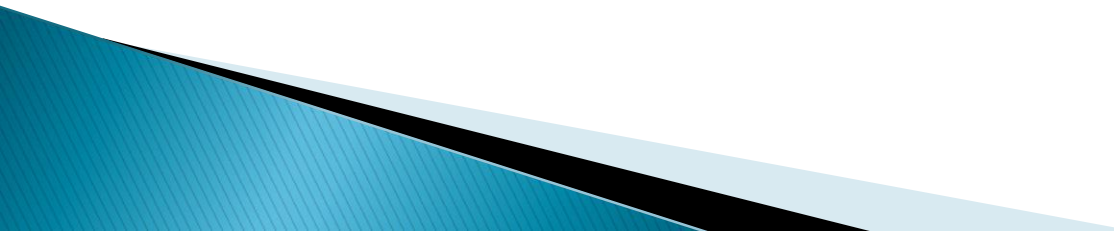
2021/2022

Veronika Blažková
Pedagogická fakulta UK
Katedra pedagogiky
veronika.blazkova@pedf.cuni.cz

Mentální retardace – stupně MR

- ▶ lehká MR IQ 69 – 50, 10 – 12leté dítě
 - ▶ středně těžká MR IQ 49 – 35, 6 - 8leté dítě
 - ▶ těžká MR IQ pod 35, 2 – 4leté dítě
 - ▶ hluboká MR IQ pod 20

 - ▶ Demence
 - ▶ Pseudooligofrenie

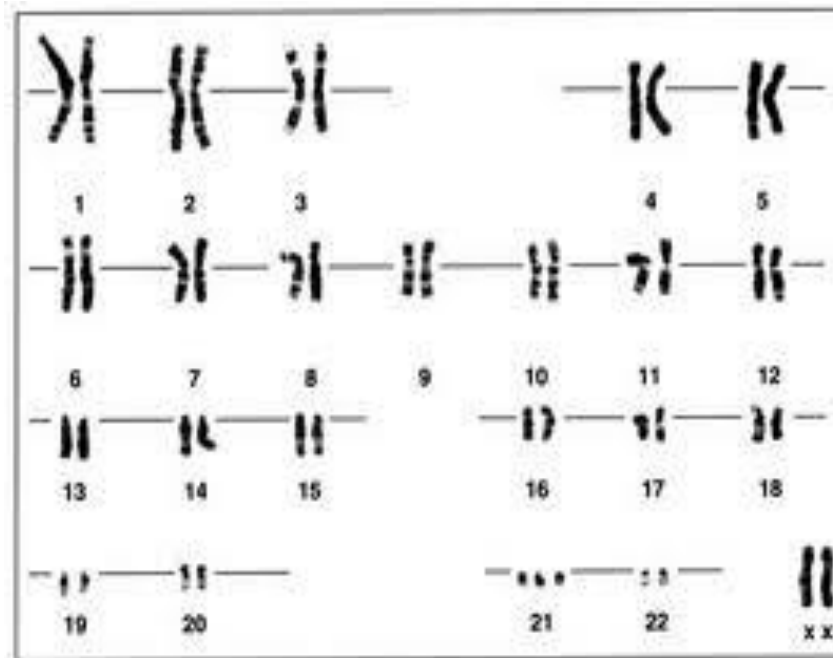
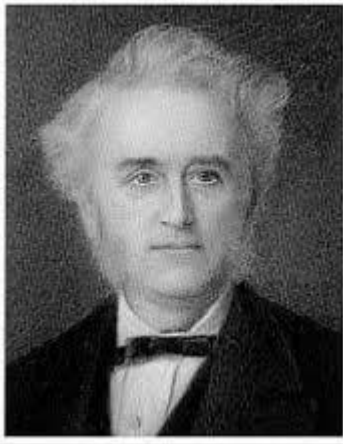
 - ▶ Etiologie mentálních retardací
- 

Inteligence - IQ

- ▶ nad 130 vysoký nadprůměr 2,5 %
 - ▶ 120 – 130 nadprůměr 8 %
 - ▶ 110 – 120 lehký nadprůměr 16 %
 - ▶ 90 – 110 průměrné IQ 50 %
 - ▶ 80 – 90 lehký podprůměr 14 %
 - ▶ 70 – 80 podprůměr 7 %
 - ▶ 70 hraniční pásmo defektu
 - ▶ pod 70 IQ mentální retardace 2,5 %
-
- ▶ **$IQ = MV/ChV \times 100$**

Down's syndrom

► John Langdon Down (1866)



Vzdělávání žáků s mentálním postižením

- ▶ **předškolní období** – SRP, možnost osobní asistence. Běžné MŠ, MŠ speciální
- ▶ Přípravná třída při ZŠ
- ▶ **Integrace do běžné ZŠ** – individuální nebo skupinová, individuální vzdělávací plán, příp. asistent pedagoga
- ▶ **Základní škola praktická** (9 let) – pro žáky s LMR, i autisté a sociálně znevýhodnění žáci
- ▶ **Základní škola speciální** (10 let) – pro žáky se SMR a TMR a s více vadami
- ▶ **Podmínky vzdělávání** – podpůrná opatření v 5 stupních

Poruchy autistického spektra (DSM-5)

- ▶ Eugen Bleuler (1911)
- ▶ Leo Kanner (1943) – klasický dětský autismus
- ▶ Hans Asperger (1944) – Aspergerův syndrom
- ▶ Neurovývojová porucha

pervazivní vývojová porucha dle MKN-10

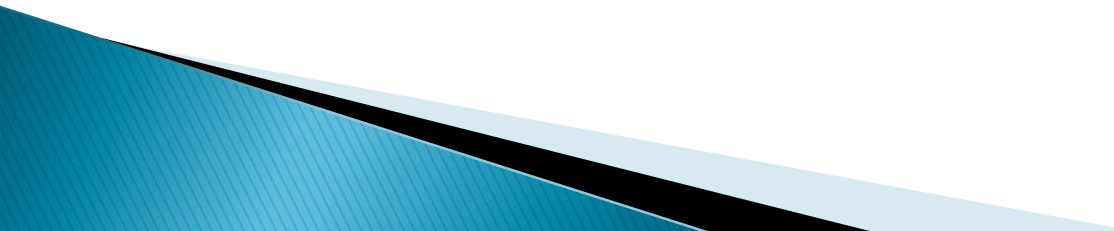
nízkofunkční a vysocefunkční autismus, atypický autismus



Etiologie autismu

- ▶ Příčiny nejsou dodnes zcela známy, pravděpodobně kombinace virových a infekčních onemocnění, příp. metabolických poruch a genetických vad
 - ▶ ? mozkové abnormality
 - ▶ ? asfyxie při narození
 - ▶ ? dětské nemoci v raném věku
 - ▶ ? chemie v potravinách
 - ▶ ? dědičnost
 - ▶ ? věk rodičů, sourozenci
 - ▶ ? některé rizikové faktory
 - ▶ NE! vnější vlivy prostředí
- 

Diagnostická kritéria pro PAS

- ▶ **Tzv. AUTISTICKÁ TRIÁDA**
 - ▶ **poruchy v soc. komunikaci**
 - ▶ **poruchy v soc. vztazích**
 - ▶ **představivost a hra (stereotypizace)**
-
- ▶ **Tzv. sociální typologie u osob s autismem – Lorna Wing**
- 

Některé typické projevy autistického jedince

- ▶ 1. uzavření do sebe (autos = sám) a samotářství
- ▶ 2. chorobná zaměřenost k vlastní osobě
- ▶ 3. porucha kontaktu s vnějším světem, neschopnost navazování kontaktů s ostatními lidmi
- ▶ 4. netečnost k projevům ostatních lidí
- ▶ 5. problematické vnímání citů a vyjadřování pocitů
- ▶ 6. ulpívání na rituálech, předmětech
- ▶ 7. velký důraz na stereotyp – **odmítání změny**, úzkost z možné změny
- ▶ 8. obtíže ve verbální i neverbální komunikaci, řeč není chápána jako komunikační prostředek, vnímání vtipů, dvojsmyslů, legrace
- ▶ 9. odmítání tělesného kontaktu
- ▶ 10. smích, příp. záchvaty zuřivosti bez vnějších příčin
- ▶ 11. značný tělesný neklid spojený s bizarní pohyblivostí
- ▶ 12. neschopnost představivosti a improvizace při hře
- ▶ 13. vyhýbání se očnímu kontaktu

- Jádrové oblasti autismu
- Přidružené neurotické obtíže
- Přidružené zdravotní obtíže
- Příbuzné diagnózy

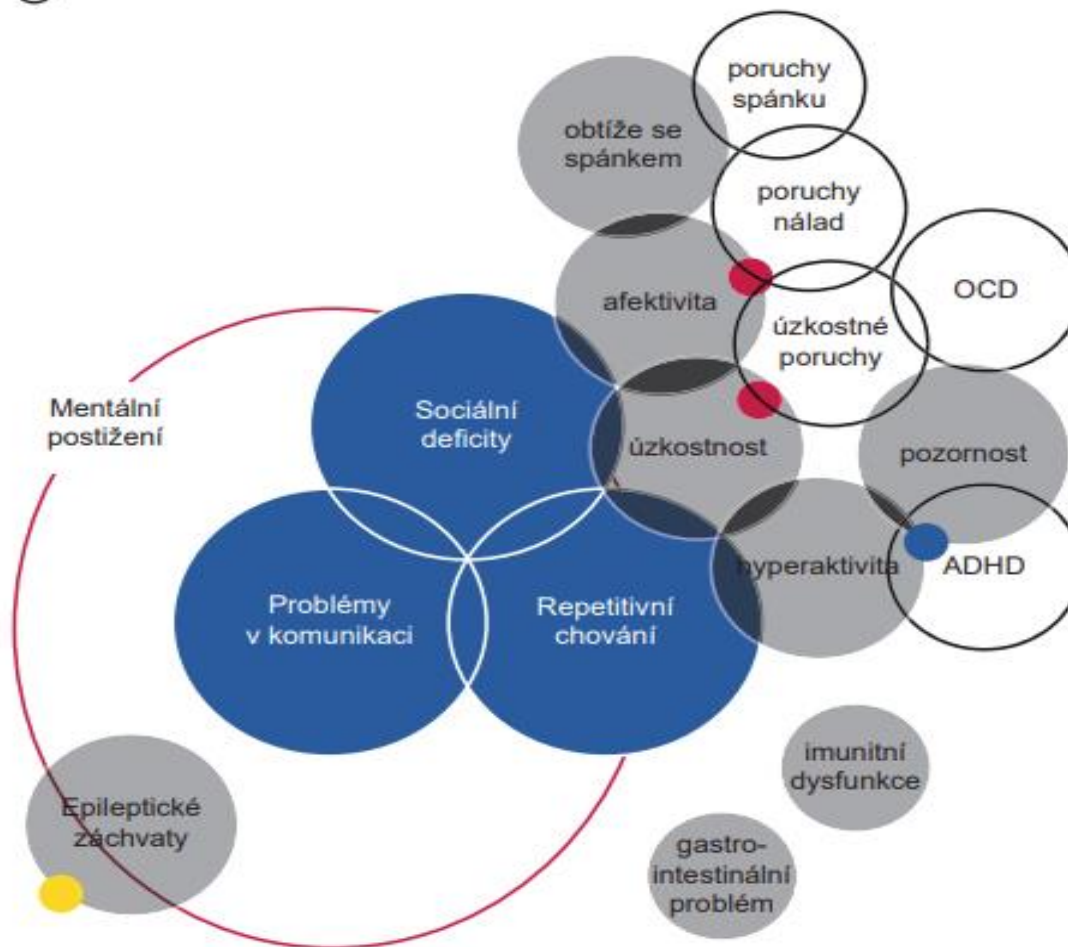
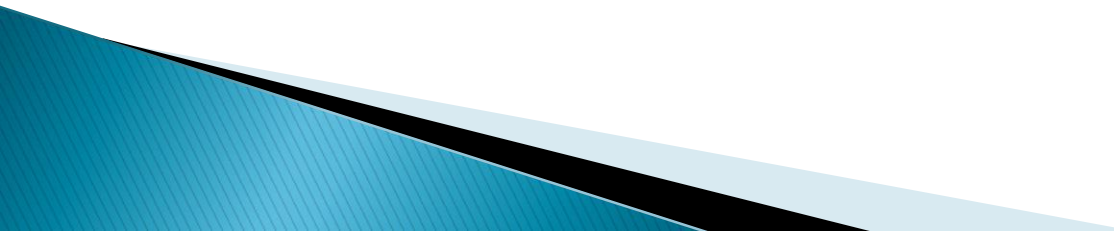


Diagram znázorňující jádrové oblasti a nejčastěji přidružené zdravotní i psychické obtíže³

³ Zdroj: <https://www.autismspeaks.org/what-autism/symptoms>



Alternativní a augmentativní komunikace

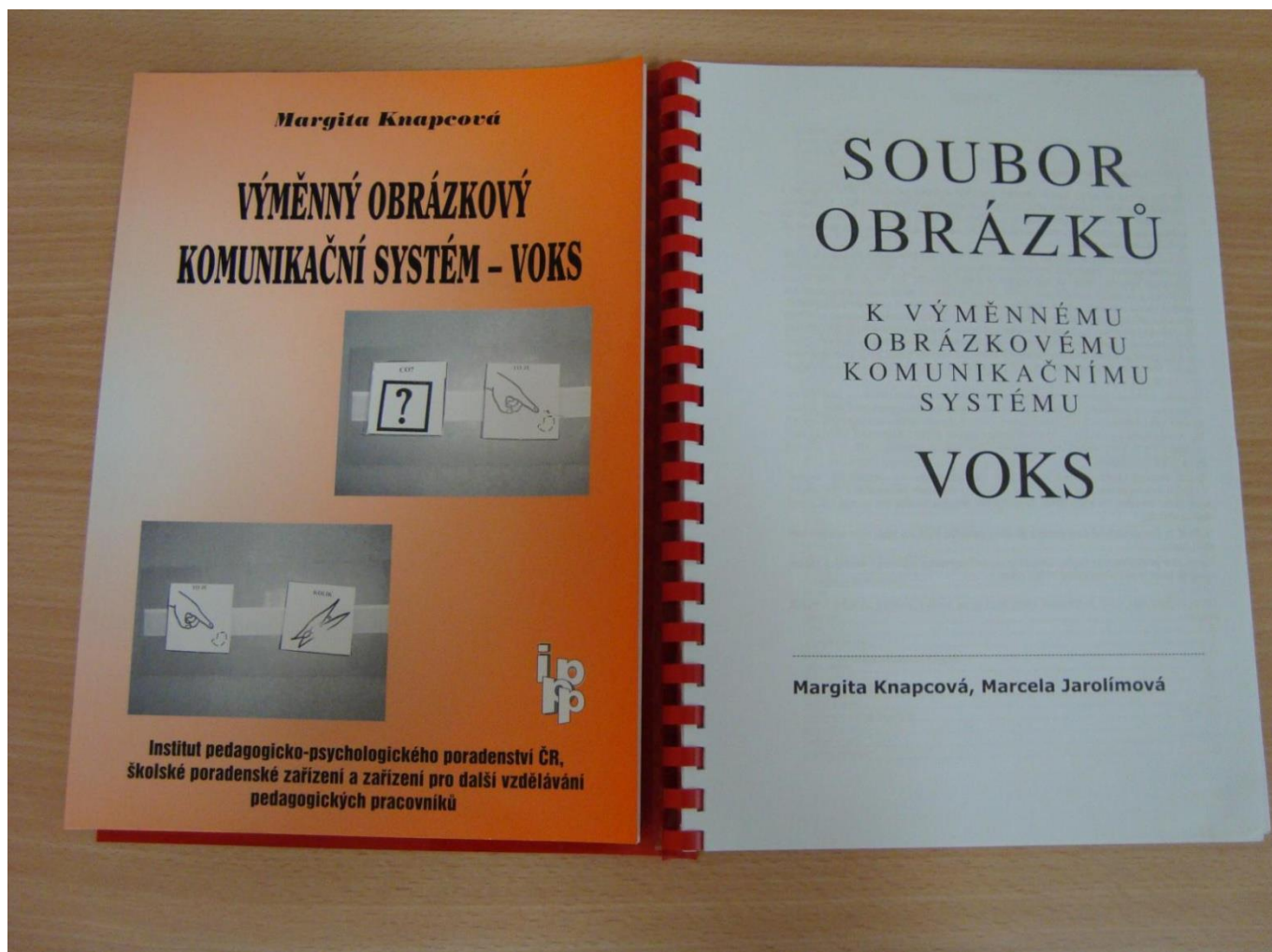
- ▶ Ve škole i doma tzv. **strukturované učení, strukturovaný režim** (individualizace, vizualizace, strukturalizace, motivace)
 - ▶ nonverbální komunikace
 - ▶ piktogramy
 - ▶ Výměnný obrázkový komunikační systém (VOKS)
 - ▶ Komunikační systém Makaton - britská logopedka Margaret Walker
 - ▶ speciální počítačové programy
- 



Denní režim ve škole



Výměnný obrázkový komunikační systém



Výměnný obrázkový komunikační systém



Příběh ženy s Aspergerovým syndromem

- ▶ Autistka: Lidé se bojí, myslí si, že nemáme city a nemluvíme, ženy čelí diskriminaci – DVTV na Aktuálně.cz (aktualne.cz)